

KAUNEUDENHOITOALAN KOULUTUS JA SEN KEHITTÄMINEN SATAEDU KANKAANPÄÄSSÄ

Tuija Sundell

Ammatillisen opettajankoulutuksen
kehittämishanke
Marraskuu 2012
Ammatillinen opettajakorkeakoulu
Tampereen ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Sundell, Tuija
Kauneudenhoitoalan koulutus ja sen kehittäminen Sataedu Kankaanpäässä

Opettajankoulutuksen kehittämishanke 19 sivua.
Marraskuu 2012

Kauneudenhoitoalan opetusta on järjestetty Sataedu Kankaanpäässä vuoden 2005 syksystä lähtien. Pääasiassa opetus on järjestetty niin, että ryhmää opettaa vain yksi ammatinopettaja. Tässä suppeassa kehittämishankkeessa kerroin niistä jo toteutuneista pienistä edistyksistä, joilla nykyiselle opiskelijaryhmälle on saatu useampi opettaja. Näin he ovat saaneet, ei vain opetusta, vaan myös kokemusta ja näkemystä useamman opettajan tavasta opettaa ja käsitellä ammattiin liittyviä asioita.

Kehittämishankkeessani jatkoin tämän asian suunnittelua niin, että tulevaisuudessa jatkettaisiin samalla tavalla, mutta lisättäisiin samalla yhteistyötä muiden samassa oppilaitoksessa olevien alojen kuten esimerkiksi hius- sekä sosiaali- ja terveystieteiden kanssa.

Työssäni pohdin myös useamman opettajan vaikutusta niin opiskelijoiden opimiseen kuin opettajan ammatillisuuden kehittymiseen sekä työhyvinvointiin.

Asiasanat: kehittäminen, koulutus, työhyvinvointi

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	4
2	KAUNEUDENHOITOALAN OPETUS SATAEDU KANKAANPÄÄSSÄ.....	5
	2.1 Opintokokonaisuudet ja opetuksen järjestäminen.....	5
	2.2 Ihon hoito 30 ov	8
	2.3 Ehostus 5 ov	8
	2.4 Yrittäjäyys ja yritystoiminta 10 ov	9
3	KAUNEUDENHOITOALAN KOULUTUKSEN KEHITTÄMISVAIHTOEHTOJA ...	10
	3.1 Anatomian ja fysiologian opetus	10
	3.2 Yhteistyö muiden opintoalojen välillä.....	11
4	KAUNEUDENHOITOALAN KOULUTUKSEN KEHITTÄMISEN ONGELMIA	12
5	YHTEISTOIMINNALLISUUS OPETTAJAN TYÖSSÄ.....	13
	5.1 Yhteistoiminnallisuuden merkitys opetuksessa.....	14
	5.2. Opettajan työhyvinvointi.....	15
6	YHTEENVETO.....	17
	LÄHTEET.....	19

1 JOHDANTO

Tässä kehittämishankkeessa pohdin oman kokemuksen ja näkemyksen sekä teorian avulla sitä, miten kauneudenhoitoalan koulutusta voisi kehittää Sataedu Kankaanpäässä. Mielestäni on, ainakin teorian tasolla, hyvä pohtia miten nykyistä yhden ammattiopettajan mallia voisi muuttaa niin, että opiskelijat saisivat opetusta useammalta opettajalta. Vain yhden opettajan opettaessa kaikki niin sanotut ammattiaineet, on opiskelijan saama näkökulma ammattiin tietyllä tavalla hyvin kapea-alainen ja opettajan persoonan tyyliin sekä ammatillisiin vahvuusalueisiin painottuva. Myös opettajan oma työssä jaksaminen tässä yhden opettajan mallissa, jossa opettaja samalla vastaa koko kauneudenhoitoalan koulutuksesta, työssäoppimiskäynneistä, opetussuunnitelmasta ja opetuksesta, on välillä koetuksella ammatillisen vertaistuen puuttuessa.

Työni alussa kerron kauneudenhoitoalan opetussuunnitelman sisällöstä lyhyesti ja miten opetus on tällä hetkellä järjestetty Sataedu Kankaanpäässä. Tämän jälkeen esittelen mahdolliset kehittämiskohteet sekä sen, miten niitä voisi tulevaisuudessa mielestäni toteuttaa. Kehittämiskohteiden toteuttamisessa tulee esille myös se, miten eri alat voisivat tehdä yhteistyötä ja samalla opettajat voisivat monipuolistaa omaa opetustaan ja työtään. Pohdin myös mitä mahdollisia ongelmia ja esteitä kehittämiskohteiden toteuttamiselle on tällä hetkellä. Työni lopussa on vielä vähän ajatuksia useamman opettajan mallin merkityksestä opimiselle ja opiskelijoiden sekä opettajan ammatillisuuden kehittymiselle ja työhyvinvoinnille.

2 KAUNEUDENHOITOALAN OPETUS SATAEDU KANKAANPÄÄSSÄ

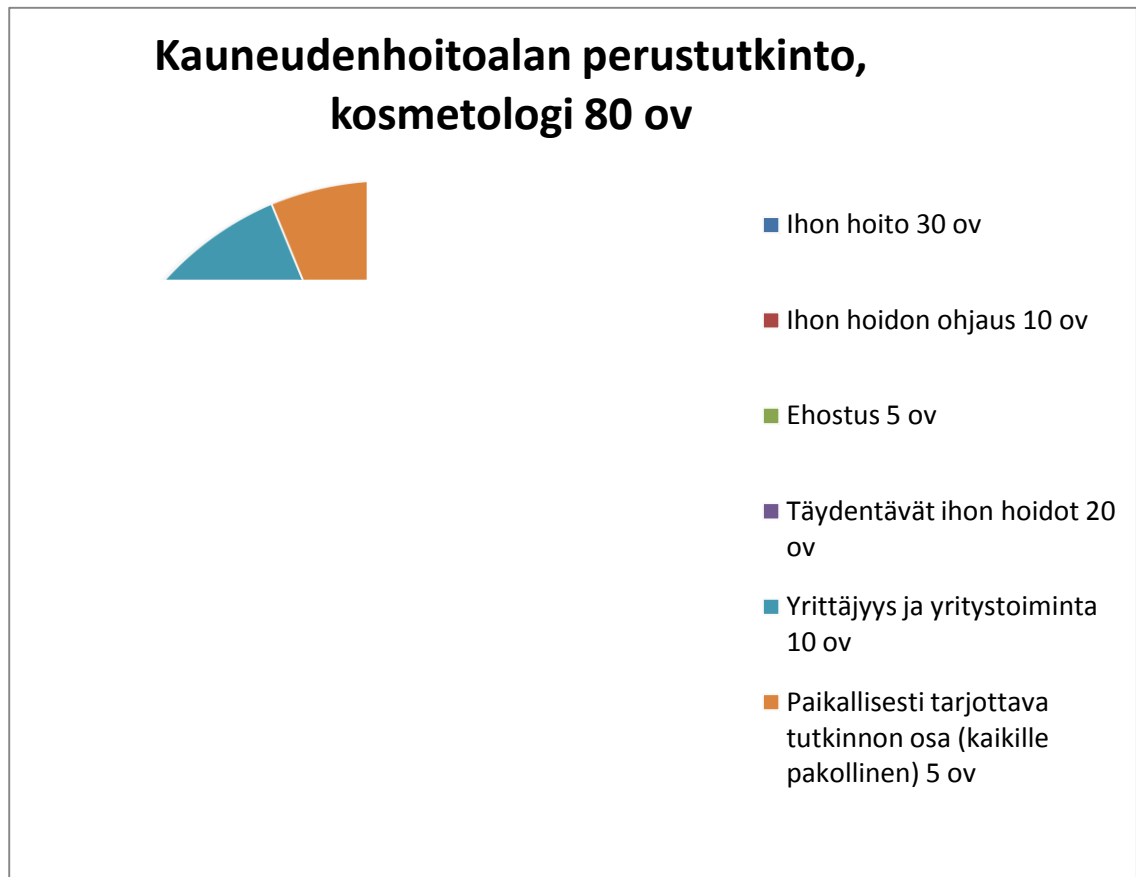
Kankaanpään ammattiopistossa eli Sataedu Kankaanpäässä kauneudenhoitoalan opetusta on järjestetty syksystä 2005 lähtien. Kosmetologin perustutkinto on laajuudeltaan 120 opintoviikkoa opintojen kestäessä kolme vuotta peruskoulun jälkeen. Sataedu Kankaanpäässä opinnot kestävät kaksi vuotta eli 80 opintoviikkoa, koska opiskelijoilla on taustana jo lukio-opinnot tai muu ammatillinen tutkinto. Tähän 80 opintoviikkoon sisältyy 20 opintoviikkoa työssäoppimista.

Opiskelemissa on aina vain yksi ryhmä kerrallaan ja tästä johtuen ammatinopettajia on myös vain yksi ja hän toimii samalla ryhmänohjaajana. Opettajalla on oppilaitoksen tähän mennessä vakiintuneen käytännön mukaan opetettavanaan lähes koko perustutkinnon sisältö. Vain viisi opintoviikkoa 80:stä on ollut muiden opettajien opetettavana.

Kauneudenhoitoalan valtakunnallinen opetussuunnitelma uudistui vuonna 2009 samaan aikaan muiden toisen asteen perustutkintojen opetussuunnitelmien kanssa. Uutena koulutusohjelmana/osaamisalana kauneudenhoitoalalle kosmetologin koulutusohjelman/osaamisalan vaihtoehdoksi tuli kosmetiikkaneuvojan koulutusohjelma. Sataedu Kankaanpäässä on siis mahdollista opiskella kosmetologiksi.

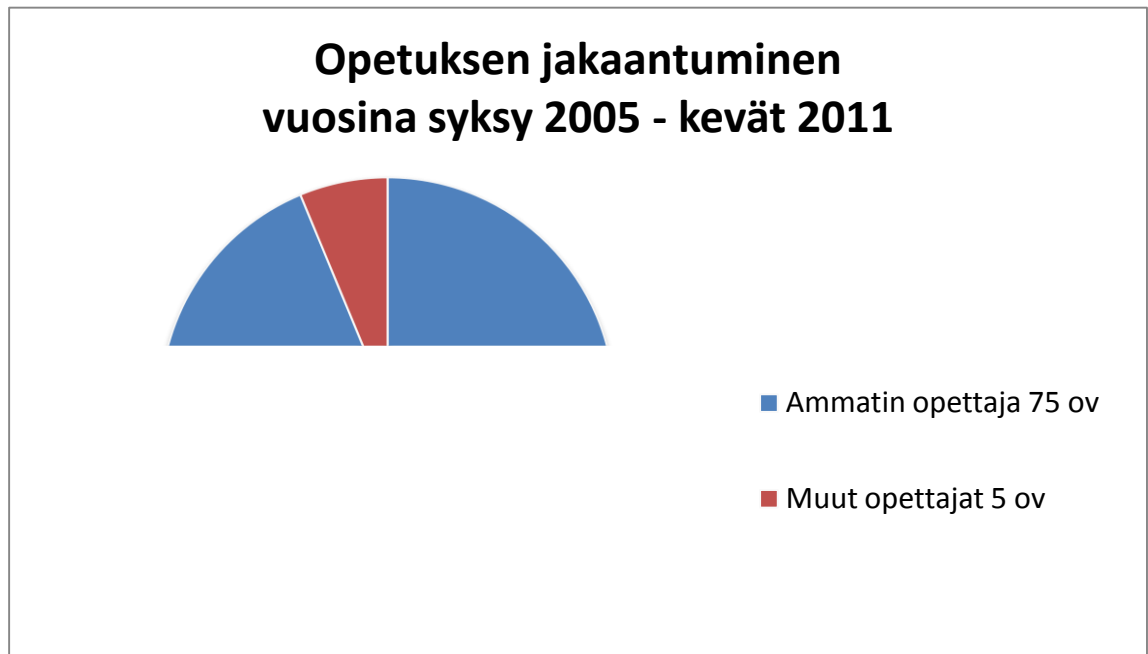
2.1 Opintokokonaisuudet ja opetuksen järjestäminen

Opintokokonaisuudet ovat sisällöltään pelkästään ammattiin liittyviä, koska ammattitaitoa täydentävät aineet on suoritettu jo edellisissä opinnoissa. 80 opintoviikkoa koostuu seuraavista ammatillisista tutkinnonosista: Ihon hoito 30 ov, Ihon hoidon ohjaus 10 ov, Ehostus 5 ov, Täydentävät ihon hoidot 20 ov, Yrittäjyys ja yritystoiminta 10 ov sekä paikallisesti tarjottava tutkinnon osa (kaikille pakollinen) 5 ov. (Sataedu Kankaanpään kauneudenhoitoalan opetussuunnitelma 2009, 7.)

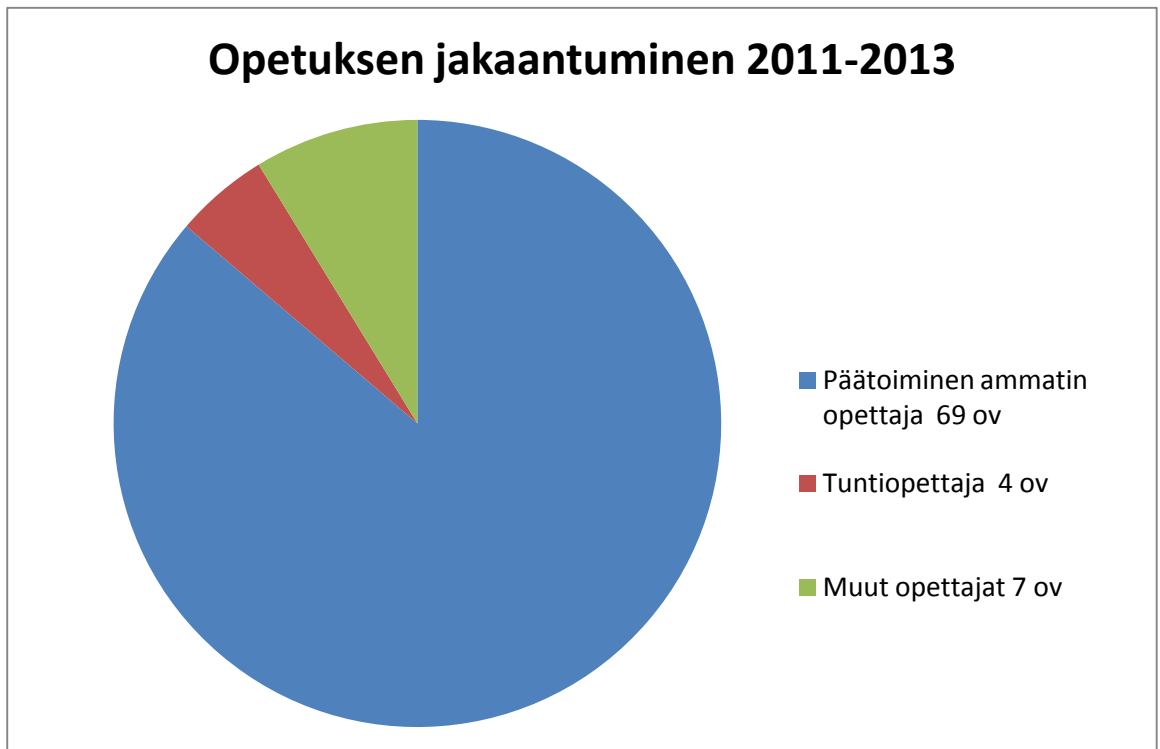
KUVIO 1. Kauneudenhoitoalan perustutkinnon opintokokonaisuudet ja – laajuudet opintoviikkoina. (Sataedu Kankaanpään Kauneudenhoitoalan opetussuunnitelma, kosmetologin osaamisala 2009, sivu 7.)

Sama ammatinopettaja on opettanut ensimmäisinä vuosina, kun koulutusta on järjestetty Kankaanpäässä, lähes koko kosmetologin perustutkinnon eli 75 opintoviikkoa 80:stä. Viisi opintoviikkoa, jotka ovat olleet muiden opetettavana, ovat ihon hoidon ohjauksen opintokokonaisuuteen kuuluvat asiakaspalvelu englanti ja ruotsi, molemmat laajuudeltaan yksi opintoviikko. Lisäksi kaksi opintoviikkoa yritystoimintaa on opettanut saman oppilaitoksen liiketalouden opettaja. Yrittäjyyden ja yritystoiminnan opintokokonaisuuteen kuuluu myös yksi opintoviikko viestintä ja tietojenkäsittelyä, siinä on myös oma opettaja. Alla oleva kuvio havainnollistaa näiden viiden opintoviikon osuuden kokonaisuudessa.

KUVIO 2. Kauneudenhoitoalan opetuksen järjestäminen vuosina 2005- 2011.

Lukuvuonna 2011- 2013, eli tällä hetkellä opiskelevalla ryhmällä, opetusta on antanut myös toinen ammatinopettaja. Hän on opettanut ensimmäisenä vuotena neljä opintoviikkoa ehostusta. Lisäksi yritystoiminnan opetusta liiketalouden opettajalle on lisätty kahdella opintoviikolla eli hänen opettamansa, nyt yhteensä neljä opintoviikkoa jakaantuu molemmille vuosille. Asiakaspalvelu englanti ja ruotsi sekä viestintä ja tietojenkäsittely ovat edelleen näiden aineiden opettajien opetettavana entisen käytännön mukaisesti. Alla oleva kuvio havainnollistaa tämän toteutuksen.

KUVIO 3. Kauneudenhoitoalan perustutkinnon, kosmetologin osaamisalan, opetuksen jakaantuminen lukuvuonna 2011–2013 Sataedu Kankaanpäässä.

2.2 Ihon hoito 30 ov

Seuraavassa lyhyesti opintokokonaisuuksien sisältöjä, joiden opetusta on jo jaettu muille opettajille.

Ihon hoito, entiseltä nimeltään ihon perushoito, on laaja opintokokonaisuus, joka on kauneudenhoitoalan opintojen perusta. Tämä kokonaisuus opiskellaan ensimmäisenä vuonna ja se sisältää kaikkien yleisimpien kosmetologin tekemien hoitojen perusteet eli jalka-, kasvo-, käsi- ja vartalohoidot. Tässä opintokokonaisuudessa opiskellaan samalla myös paljon sellaista teoriaa, joka on tietopohjana toisen opiskeluvuoden isolle kokonaisuudelle eli täydentäville ihon hoidoille (20 ov) ja samalla kosmetologin ammatin perustietoja. Näitä ovat esimerkiksi anatomia ja fysiologia (ihon rakenne, toiminta ja tehtävät sekä elimistön rakenne, toiminta ja tehtävät), kosmeettisten tuotteiden tuntemus, aseptinen toiminta, ihomuutokset ja niiden tunnistaminen (Sataedu Kankaanpään kauneudenhoitoalan opetussuunnitelma 2009,10–20).

2.3 Ehostus 5 ov

Ehostusta on nykyisessä vuonna 2009 uudistuneessa opetussuunnitelmassa viisi opintoviikkoa entisen kymmenen opintoviikon sijaan. Sisällöt ovat pysyneet lähes samoina, vaikka laajuus on supistunut. Tällä hetkellä kauneudenhoitoalan ja hiusalalan perustutkintojen ehostuksen opintokokonaisuudet ovat samoja laajuudeltaan eli molemmilla siis viisi opintoviikkoa. Ehostuksen opintokokonaisuuteen kuuluu myös ripsien ja kulmakarvojen kesto värjäys sekä kulmakarvojen muotoilu ja ripsipermanentti. Varsinaiseen ehostukseen eli meikkiin kuuluvat päivä- ja iltameikki sekä irtoripsien kiinnittäminen. Näistä päätoiminen ammatinopettaja on opettanut tällä hetkellä opiskelevalle ryhmälle yhden opintoviikon, joka sisälsi ripsien ja kulmakarvojen kesto värjäyksen sekä kulmakarvojen muotoilun ja ripsipermanentin. Tuntiopettaja opetti neljä opintoviikkoa, joka koostui muun muassa päivä- ja iltameikeistä sekä irtoripsien kiinnityksestä (Sataedu Kankaanpään kauneudenhoitoalan opetussuunnitelma 2009, 30–38).

2.4 Yrittäjyys ja yritystoiminta 10 ov

Tämä opintokokonaisuus on sisällöltään sellainen, että sen opetusta on lähes pakko jakaa substanssiosaamisen mukaan. Tällä hetkellä kymmenen opintoviikkoa on jaettu niin, että liiketalouden opettaja opettaa neljä opintoviikkoa. Hän opettaa yrityksen perustamiseen ja toimintaan kuuluvat asiat ja ohjaa myös ammattiosaamisen näyttönä olevan liiketoimintasuunnitelman tekemisen. Yksi opintoviikko on viestintä ja tietojen käsittelyä, jota opettaa eri opettaja. Viisi opintoviikkoa on ammatinopettajalla ja se jakaantuu sisällöltään kauneudenhoitoalan asiakaspalveluun ja yrittäjyyteen, niin teoriassa kuin ihan käytännössä (Sataedu Kankaanpään kauneudenhoitoalan opetussuunnitelma 2009, 38–50).

3 KAUNEUDENHOITOALAN KOULUTUKSEN KEHITTÄMISVAIHTOEHTOJA

Tähän asti koulutus on siis suunniteltu ja toteutettu yhden ammatinopettajan resurssilla, jolloin sama opettaja on myös ryhmänohjaaja. Muutamia opintoviikkoja on muilla aineenopettajilla eli yritystoiminnan, kielten sekä viestinnän ja tietojenkäsittelyn opetus. Viime lukuvuonna kokeiltiin ensimmäistä kertaa sitä, että ehostusta opetti eri opettaja kuin muita ammattiaineita. Idea tähän kokeiluun tuli päätoimiselta ammatinopettajalta, koska haluttiin opiskelijoille toinen henkilö opettamaan edes lyhyemmänkin kokonaisuuden. Ehostus oli sopiva vaihtoehto, koska siihen löytyi opettaja ja se oli laajuudeltaan neljä opintoviikkoa. Tämä kokeilu oli mielestäni onnistunut kaikkien kannalta; niin opiskelijoiden, ehostuksen opettajan kuin päätoimisen ammatinopettajan. Opiskelijat saivat kokemusta toisen ammattilaisen näkökulmasta ja tavasta opettaa, ehostuksen opettaja sai tilaisuuden ja kokemusta opettamisesta ja päätoiminen ammatinopettaja sai keskittyä tehokkaammin muihin opettamiinsa kokonaisuuksiin. Lisäksi opettajat saivat vertaistukea toisiltaan ja pystyivät jakamaan opetettavan ryhmän asioita toistensa kanssa. Tämä oli ainakin yleensä yksin töitä tekeväälle opettajalle miellyttävä kokemus ja myös opiskelijoiden palautteen mukaan toimiva vaihtoehto. Tämän onnistuneen toteutuksen jälkeen heräsi ajatuksia, mitä muita sellaisia opintokokonaisuuksia tai niiden pienempiä osia opetussuunnitelmassa on, joita voisi jakaa muille saatavilla oleville opettajille.

3.1 Anatomian ja fysiologian opetus

Anatomia ja fysiologia kuuluu ensimmäisen opintovuoden isompaan kokonaisuuteen eli ihon hoito 30 ov (Sataedu Kankaanpään kauneudenhoitoalan opetussuunnitelma 2009, 15). Tunneiksi jaettuna anatomian ja fysiologian perusasiat ovat, ilman ihon rakenteen ja toiminnan osuutta, laajuudeltaan noin yksi opintoviikko. Oppilaitoksessamme koulutetaan myös sosiaali- ja terveystieteiden eli lähihoitajia. Näiden opettajien joukosta löytyisi varmasti yhden opintoviikon verran resurssia opettamaan kauneudenhoitoalan opiskelijoille anatomian ja fysiologian perusteita paremmalla asiantuntijuudella mitä tällä hetkellä opetetaan. Opintoihin kuuluu myös ihotautien osuus eli myös tämä voisi olla sellainen aihealue, jonka opetus sopisi muulle asiantuntijalle. Yhteensä nämä kaksi olisivat laajuudeltaan noin kaksi opintoviikkoa.

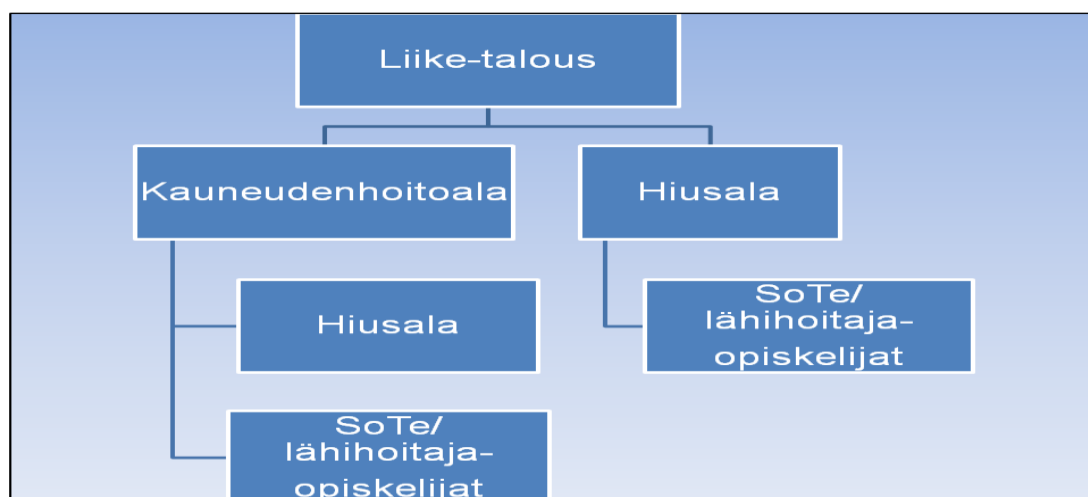
3.2 Yhteistyö muiden opintoalojen välillä

Sataedu Kankaanpäässä on myös hiusala, jossa opiskelee yksi ryhmä kerrallaan. Heidän opintonsa kestävät kolme vuotta. Hiusalalla opiskellaan myös ehostusta, sama opintoviikko määrä kuin kauneudenhoitoalallakin eli viisi opintoviikkoa. Kauneudenhoitoalalla ehostusta opettava opettaja, on se sitten kuka tahansa, voisi opettaa ehostusta myös hiusalan opiskelijoille.

Syksyllä 2011 tehtiin pienimuotoinen kokeilu eli kauneudenhoitoalan opettaja opetti muutamia lähipäiviä jalkahoitoon liittyviä asioita lähihoitajaksi opiskeleville. Tätä kokeilua voidaan tarvittaessa jatkaa muidenkin lähihoitajaopiskelijaryhmien kanssa.

Liiketalouden opettajat opettavat jo kauneudenhoito- ja hiusalan opiskelijoille yritystoimintaa tietyn opintoviikkomäärän. Tämä on hyvä ja toimiva käytäntö ja sitä on syytä jatkaa.

Hiusalan opettaja voi tarvittaessa opettaa lähihoitajaopiskelijoille hiusten pesuihin, hoitamiseen ja esimerkiksi rullien laittamiseen liittyviä asioita, joita lähihoitajat voivat tarvita omassa työssään.

KUVIO 4. Yhteistyö eri alojen välillä; jo toteutuneet sekä tulevaisuuden mahdollisuudet.

4 KAUNEUDENHOITOALAN KOULUTUKSEN KEHITTÄMISEN ONGELMIA

Kauneudenhoitoalan koulutuksen kehittämiseksi Sataedu Kankaanpäässä näen myös muutamia käytännön ongelmia. Vuoden 2011 syksyyn asti kauneudenhoitoalan opetus oli toteutettu siis lähes kokonaan yhden ammatinopettajan avulla. Hän on opettanut 75 opintoviikkoa 80:stä. Syynä tähän on se, että kauneudenhoitoalan opettajalla on vain oma ryhmänsä opetettavanaan eli kysymys on myös opettajan opetustunneista eli samalla ansioista. Opiskelijat opiskelevat neljänä päivänä viikossa, koska heillä ei ole aikaisemmista opinnoista johtuen ammattitaitoa täydentäviä aineita eli ns. atto-aineita. Näin ollen viikossa kertyvät työtunnit ovat rajalliset, koska muita ryhmiä ei ole opetettavana.

Viime lukuvuonna eli 2011 -2012 opintoviikkoja oli annettu enemmän muille opettajille eli yritystoimintaan kaksi opintoviikkoa lisää sekä neljä opintoviikkoa ehostusta opettavalle henkilölle. Tämä oli mahdollista, koska varsinainen ammattiohjaaja halusi antaa tunteja muille eli ne olivat pois hänen tunneistaan. Tämä nykyinen järjestely on siis opettajakohtaista eli jos opettaja vaihtuu, seuraava opettaja ei välttämättä halua toimia näin, vaan hän voi opettaa taas kaikki 75 opintoviikkoa.

Koulutuksen kehittämiseen eli useampien opettajien ja sitä kautta asiantuntijuiden lisääntymisen ongelmaksi voi koitua myös sopivien opettajien löytäminen; opettavien opintoviikkojen laajuudet ovat pieniä eli niillä ei ole kovin työllistävä vaikutus varsinkaan, jos opettajalle ei löydy samasta oppilaitoksesta muita ryhmiä, joille olisi opetusta.

5 YHTEISTOIMINNALLISUUS OPETTAJAN TYÖSSÄ

Ammatillisen opettajan, niin kuin muidenkin opettajien, työn arki on haastavaa ja jatkuvaa kehittymistä vaativaa. Ammattitaitoisen opettajan työskentelytavat ovat muuttuneet behavioristisesta tavasta opettaa erilaisten opetusmenetelmien ja oppimisympäristöjen avulla etenevään opetukseen sekä samalla oppijoiden oppimisen edistämiseen. Ammatillisen opettajan työssä opetus- ja oppimistilanteet ovat yhteisen oppimisen tilanteita sekä opettajille että opiskelijoille ja samalla jatkuvaa ammatillista kehittymistä ja kasvua opettajalle osana arkista pedagogista toimintaa. (Annala & Heinonen 2009,19. (Helander(toim.).)

Pystyäkseen tarjoamaan päivittäisessä työssään mahdollisimman paljon edellä mainittuja asioita niin oppijoille kuin opettajalle itselleen, tulisi opettajan työ olla yhteistoiminnallista vaikka työkuulttuuri muuten olisikin esimerkiksi individualistista. Ammatillisen opettajan käsikirjassa käsitellään lyhyesti Hargreavesin eri työkuulttuurin malleja. Siihen tietoon sekä aiempaan tietoon perustuen voi todeta, että kauneudenhoitoalan opettajan työ Sataedu Kankaanpäässä on hyvin individualistista. Opettaja saa itsenäisesti suunnitella ja toteuttaa työnsä, toki opetussuunnitelman sekä muiden käytännön asioiden puitteissa, mutta hänen ei tarvitse sovittaa työtänsä muiden töihin niin paljon kuin silloin, jos opetus olisi jaettu vaikkapa kahdelle ammatinopettajalle. Vaikka individualistisessa työkuulttuurissa on hyviäkin puolia, eristää se opettajaa muusta yhteisöstä. Vähäinen yhteistyö muiden opettajien kanssa rajoittaa ideoitten vaihtamista, hiljaisen tiedon siirtymistä ja siitä oppimista sekä opettajan kehittymistä omassa työssään. (Annala & Heinonen 2009, 19 -20. (Helander(toim.).)

Yhteistoiminnallinen eli kollaboratiivinen työskentelytapa toisi uusia toimintatapoja ja ulottuvuuksia opettajan työhön silloinkin, jos yhteistyötä olisi kahden samaa alaa opettavan opettajan välillä, vaikka Annala ja Heinonen artikkelissaan Ammatillisen opettajan käsikirjassa käsittelevät enemmän yhteistyötä eri aineiden opettajien välillä. Opiskelijoiden olisi hyvä saada mallia moniammatillisesta yhteistyöstä, johon opiskelijat tulevat törmäämään työelämässä, opettajilta, jotka joko opetustilanteessa työskentelevät yhdessä tai muuten yhdessä suunnittelevat ja/tai opettavat samaa ryhmää. (Annala & Heinonen 2009, 20. (Helander(toim.).)

5.1 Yhteistoiminnallisuuden merkitys opetuksessa

On selvää, että opettajien yhteistyö muiden opettajien kanssa vaikuttaa samalla opettajan omaan työhön positiivisesti. Yhdessä muiden kanssa rakennetut ja suunnitellut opetuksen sekä oppimisen menetelmät, antavat myös opettajalle paljon enemmän kuin yksin tekeminen. Myös opiskelijan oppimisen kannalta olisi hyvä, että opintojen aikana opiskelija saisi, mielestäni varsinkin ammattiaineissa, opetusta useammalta opettajalta. Myös se, että opettajilla on toisistaan eroavia tapoja opettaa, saa opetuksesta monipuolisemman. On erilaisia oppijoita, mutta myös erilaisia opettajia. Ja vaikka opettajan tulisi osata käyttää opetuksessaan erilaisia opetusmenetelmiä, ei voi olettaa, että kaikki opettajat hallitsevat kaikki menetelmät. Jos ryhmää opettaisi useampi opettaja, voisivat he sopia keskenään, mikä tapa sopii kenenkin opettamaan aiheeseen sekä opettajan tapaan opettaa. Näin opiskelijat saisivat esimerkiksi perinteistä luento-tyyppistä opetusta, yhteistoiminnallisiin menetelmiin perustuvaa tai vaikkapa tutkivan oppimisen menetelmin toteutettua opetusta. (Annala & Heinonen 2009, 23–24. (Helander(toim.).)

Yhteistoiminnallisuudella oppimisessa, Annalan ja Heinosen artikkelissa ammatillisen opettajan käsikirjassa, opiskelija toimii itsenäisesti ja itseohjautuvasti opettajan luodessa sellaiset oppimisympäristöt, että opiskelija voi toimia itsenäisesti ajatellen ja avoimessa vuorovaikutuksessa. Tällöin voidaan siirtyä vähitellen opettamisesta oppimisen ohjaamiseen. (Annala & Heinonen 2009, 27. (Helander(toim.).)

Työelämässä pärjäämiseen, ja yhteiskunnassa yleensä, vaaditaan yhä enemmän esimerkiksi sosiaalisia taitoja, vuorovaikutustilanteiden hallintaa, tiedonhaku-, päätöksenteko sekä ongelmaratkaisutaitoja. Näitä edellä mainittuja taitoja pystytään harjoittelemaan jo opiskeluaikana esimerkiksi yhteistoiminnallisten opetusmenetelmien avulla. Ja kun opiskelijoilla on opiskelun aikana useampia opettajia, saavat he myös paremmin kokemusta vuorovaikutustilanteista eri ihmisten välillä sekä erilaisia malleja oppimiseen ja mahdollisesti myös ongelmanratkaisuun. Myös taito oppia työskentelemään erilaisten ihmisten/opettajien kanssa on avuksi ajatellen työelämää; harvoin saa työskennellä vain saman-

henkisten ihmisten tai parhaiden kaverien kanssa. (Annala & Heinonen 2009, 24 -25. (Helander(toim.).)

5.2 Opettajan työhyvinvointi

Työhyvinvointi on laaja käsite ja sitä voisi käsitellä kokonaan omana aiheena. Tässä kuitenkin lyhyesti muutamia ajatuksia siitä, miten yhteistoiminnallisuus ja vuorovaikutus muiden opettajien kanssa, voi mielestäni vaikuttaa, ei vain opettamiseen ja opiskelijoiden oppimiseen, vaan myös opettajan työhyvinvointiin. Toki työhyvinvointi sekä myös stressin kokeminen ovat jokaiselle henkilökohtaisia kokemuksia, mutta yleisesti tarkastellen opettajan työ on muuttunut aina vaan haasteellisemmaksi ja muutospaineita on koko ajan. Opettajan työhön vaikuttavat edelleen samat tekijät kuin aiempina vuosikymmeninä eli ”yhteiskunta, opettajat itse, työyhteisö, oppilaitoksen toimintaympäristö, talouselämä, työnantajat, oppilaitoksen ylläpitäjät, ammattijärjestöt, opetusviranomaiset, opiskelijoiden huoltajat, tutkijat ja opettajien kouluttaja.”(Seinä 2009, 126- 127(Helander toim.).)

Ammatilliselta opettajalta vaaditaan yhä enemmän, koska muutos on kaikilla tasoilla nopeaa ja sitä tapahtuu kaikkialla. Opettajan työ ei enää välttämättä vastaa, oman aikoinaan hankitun ammattikoulutuksenkaan puolesta, sitä mitä nykyinen työelämä vaatii. Tämä saa aikaan sen, että opettaja voi tuntea riittämättömyyttä työssään, koska substanssiosaamisen lisäksi hänen on hallittava ohjaamiseen, oppimiseen ja opetukseen liittyvät asiat. Opettajan täytyy osata entistä enemmän verkostoitua sekä hallita vuorovaikutustaitoja ja opettaja tarvitsee myös organisaatio-osaamista. (Seinä 2009, 127.(Helander(toim.).)

Jatkuvat kehittämis- ja muutosvaatimukset voivat johtaa myös sellaiseen tilanteeseen, että opettajat eivät voi milloinkaan olla tyytyväisiä työhönsä. Uudet vaatimukset, jos niitä on jatkuvasti, voi saada opettajan kokemaan riittämättömyyttä omiin taitoihin ja tämä vaikuttaa myös työhyvinvointiin. Jotta stressiltä voitaisiin välttyä ja työhyvinvointi voisi lisääntyä, pitäisi niin yksilön omien kuin työyhteisön toimintatapoja arvioida ja tarvittaessa kehittää kokonaisvaltaisesti siten, että koulu yhteisön jäsenten tietoa, kokemuksia ja näkemyksiä hyödynne-

tään. Hyvinvoinnin edistämiseen ja sitä kautta stressin välttämiseen tarvittavat taidot ja osaaminen kehittyvät ja kasvavat yhteisellä sitoutumisella asian huomioimiseen ja sitä kautta parantamiseen. (Seinä 2009, 126.(Helander(toim.).)

Työhyvinvointiin positiivisesti voivat vaikuttaa hyvinkin pienet asiat ilman sen suurempia toimenpiteitä. Vertaistuki ja opettavien asioiden jakaminen toisen saman alan ammatinopettajan kanssa olisi mielestäni suureksi hyödyksi työhyvinvointia ja työssä jaksamista ajatellen. Se, että saisi jakaa opetettavan ryhmän asioita ja keskustella esimerkiksi arviointiin liittyvistä asioista toisen opettajan kanssa, olisi hyödyksi niin opettajille kuin opiskelijoille.

6 YHTEENVETO

Sataedu Kankaanpäässä on kauneudenhoitoalan koulutusta järjestetty vuoden 2009 syksystä lähtien. Opiskelemassa on, kaksi vuotta kestävässä kosmetologin osaamisalan opinnoissa, vain yksi ryhmä kerrallaan. Osittain tästä johtuen yksi ammatinopettaja opettaa yksin lähes koko tutkinnon laajuuden eli 75 opintoviikkoa 80:stä. Viiteen opintoviikkoon kuuluu yritystoimintaa sekä asiakaspalveluenglantia sekä -ruotsia, joissa on oma opettajansa. Tällä hetkellä opiskelevalle ryhmälle on lisätty hieman muiden opettajien tunteja, päätoimisen ammatinopettajan toivomuksesta. Yritystoiminnan opettaja opettaa kaksi opintoviikkoa lisää eli yhteensä neljä. Lisäksi ehostusta oli viime lukuvuonna opettamassa niin sanottu tuntiopettaja. Hän opetti neljä opintoviikkoa ehostusta eikä hänellä ollut muuta opetusta.

Se, miksi mielestäni kauneudenhoitoalan opetusta tulisi kehittää Sataedu Kankaanpäässä, johtuu useammasta asiasta. Olen pohtinut tätä asiaa paljon jo siitä asti, kun olen aloittanut työni em. oppilaitoksessa. Mielestäni olisi tärkeää, että opiskelijat saisivat opetusta useammalta ammatinopettajalta eli näin näköala tulevaan ammattiin olisi laajempi eikä niin yhden opettajan tyyliin sidottu. Lisäksi jokaisella alansa ammattilaisella on omia, työelämässä opittuja ”juttuja”, joita opiskelijat saisivat siis enemmän. Jos ryhmällä olisi useampi opettaja, voisivat opettajat opettaa heille omimpia aineita, koska jokaisella on ne vahvemmat osa-alueensa ja mielenkiinnon kohteensa, vaikka nyt olosuhteista johtuen kaikkea pitää osata opettaa. Tämä kuormittaa opettajaa, koska hän joutuu tekemään paljon enemmän töitä niiden osa-alueiden eteen, jotka eivät ole hänen vahvuuksiaan ja se varmasti näkyy myös opetuksessa opiskelijoille asti. Lisäksi useamman opettajan opettaessa samaa ryhmää, olisi esimerkiksi arviointiin ja mihin tahansa asioihin liittyen mahdollisuus saada useamman opettajan näkemys ja kokemus. Tämä olisi eduksi myös opiskelijoille.

Ajatukseni kauneudenhoitoalan kehittämisvaihtoehtoista ovat vielä aika suppeita ja pienimuotoisia, koska tunnen tilanteen ja sen mahdollisuudet suhteellisen hyvin. On ollut jo edistystä, että tällä hetkellä opiskelevalle ryhmälle on saatu lisättyä opintoviikkoja muiden opettajien opetettavaksi. Tämä ainoastaan sen takia, että olen sitä itse halunnut ja antanut omia tuntejani niin sanotusti pois.

Ongelmana on, että jos opettaja vaihtuu, ei uudella ryhmällä ole välttämättä taas kuin yksi ammatinopettaja eli 75/80 malli jatkuu. Jos itse jatkan vielä opettajana Sataedu Kankaanpäässä, aion ehdottaa yhteistyön lisäämistä juuri sosiaali- ja terveysalan opettajien kanssa sekä sitä, että ehostusta tulisi opettamaan kauneudenhoitoalan opiskelijoiden lisäksi myös hiusalan opiskelijoille ulkopuolinen, ehostukseen enemmän erikoistunut, opettaja. Opiskelijat osaavat myös vaatia laadukasta opetusta ja näin saataisiin kaikki osapuolet tyytyväisemmiksi niin opiskelijat kuin opettajat. Lisäksi pystyttäisiin hyödyntämään moniammatillista osaamista oppilaitoksen sisällä, työn monipuolisuus lisääntyisi samalla yhteistoiminnallisuuden kanssa ja varmasti myös työhyvinvointi lisääntyisi.

Tulevaisuudessa, jos nämä nykyiset pienet kehittämissuunnitelmat toteutuisivat ja olisivat muutenkin toimivia, voisi kauneudenhoitoalan, hiusalan sekä sosiaali- ja terveysalan koulutusten yhteistyötä kehittää enemmänkin. Sataedun muissa ammattiopistoissa on myös edellä mainittujen alojen koulutusta eli lisääntyvä yhteistyö muiden kanssa olisi myös harkittava vaihtoehto. Ongelmaksi voivat muodostuvat ehkä pitkät välimatkat eri yksiköiden välillä, mutta katsotaan ensin rauhassa mitä tulevaisuus tuo tullessaan Kankaanpään osalta.

LÄHTEET

Helander, J. (toim.).2009. Ammatillisen opettajan käsikirja. HAMK Ammatillisen opettajakorkeakoulun julkaisuja 1/2009. Saarijärvi: Saarijärven Offset Oy.

Kauneudenhoitoalan opetussuunnitelma 2009. Sataedu Kankaanpää.

Sundell, Tuija. 2009 – 2012. Sataedu Kankaanpää.